

september 1968
17e jaargang

Redactie:

D. Roethof-Ensing
Spinozalaan 283
Voorburg (Z.H.)
Telef. (070) 86 54 66

Administratie:

Oudegracht 152
Postbus 114
Utrecht

Versijnt
Maandelijks

Abonnementsprijs
f 3.— per jaar

HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

I N H O U D S O P G A V E

	<u>Blz.:</u>
<u>RADIO-UITZENDINGEN</u>	112
<u>HUMANISTISCH VERBOND</u>	113
aftreden van voorzitter Humanistisch Verbond	113
benoeming wetenschappelijk medewerker	113
conferentie voor medici en juristen	113
tsjechoslowakije	113
h.v. kalender 1969	114
<u>DE NEDERLANDSE VERENIGING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK HUMANITAS</u>	
enquête onder bejaarden (het Vrije Volk 9 augustus)	115
kindercrèche in Delfzijl	115
hoofdprijs loterij (de nieuwe Damster, 23 augustus)	115
<u>HUMANISTISCH VORMINGSONDERWIJS</u>	
intrede (nieuwe Apeldoornse Courant, 24 augustus)	116
wat is vormingsonderwijs nu eigenlijk? (het Vrije Volk)	116/117
<u>STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG SOCRATES</u>	
persverklaring (Drupelsteen)	118
<u>HUMANISTISCH THUISFRONT</u>	
buitenkerkelijk sjoelbakken (het Parool, 17 september)	119
twintig jaar	119/120
<u>VAN ALLE KANTEN</u>	
president VS moet lid van kerk zijn (de Rotterdammer, 13 augustus)	121
onderzoek naar ongeloof (het Parool, 17 september)	121
enquête Alexanderpolder (nieuwe Rotterdamse Courant 10 sept.)	121
nieuwe omroep (Drentsche en Asser Courant, 4 september)	122
jubileudag voor Alkmaar (Alkmaarsche Courant, 11 september)	122
hou discussie met Rusland gaande (Utrechtsch Nieuwsblad, 29 aug.)	122/123
<u>INTERNATIONAAL NIEUWS</u>	
gesprek met prof. Lucien de Coninck (het Parool, 17 september)	124/125
gesprek met Erich Fromm (Vrije Geluiden, 31 augustus)	125

RADIO-UITZENDINGEN

13/10	9.45-10.00	uur: Christiaan Hennekes: Rechter voet in bedwang.	(Hilv. II)
20/10	9.45-10.00	uur: Dick Zaal: Boekbespreking.	(Hilv. II)
27/10	9.45-10.00	uur: Pien Hienekamp: Een typisch vrouwenprobleem.	(Hilv. II)
3/11	9.45-10.00	uur: J.P. van Praag: Vervolg op lezing van 29-9-'68.	(Hilv. II)
10/11	9.45-10.00	uur: M.G. Rood: Titel nog onbekend.	(Hilv. II)
17/11	9.45-10.00	uur: H. Bongers: Titel nog onbekend.	(Hilv. II)

HUMANISTISCH VERBOND

Aftreden van Voorzitter Humanistisch Verbond

"Prof.dr. J.P. van Praag zal op het tweejaarlijks congres van het Humanistisch Verbond, te houden op 16, 17 en 18 mei 1969, zijn mandaat als algemeen voorzitter ter beschikking stellen. Hij heeft deze functie 22½ jaar vervuld.

Prof. Van Praag acht het juist na een dergelijke lange staat van dienst de ruimte te scheppen om een jongere kracht met de leiding van het Verbond te belasten.

Hij hoopt hierdoor tevens meer aandacht te kunnen gaan besteden aan de wetenschappelijke doordenking van het humanisme.

Ook aan zijn functie als president van International Humanist and Ethical Union zal hij meer tijd en aandacht kunnen schenken. Gezien de snelle uitbreiding van het werk van deze laatste organisatie, onder andere in verband met de groeiende aandacht voor het humanisme in marxistische landen, moet dit van groot belang worden geacht.

Het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond heeft besloten mr. M.G. Rood als opvolger voor te dragen!"

Benoeming wetenschappelijk medewerker

Met ingang van 15 oktober treedt in dienst van het Verbond de heer Janzen, als opvolger van de heer L. Esmeijer, die om gezondheidsredenen zijn functie heeft moeten neerleggen.

De heer Janzen wordt hoofd van het wetenschappelijk bureau.

Conferentie voor Medici en Juristen

Onder voorzitterschap van de heren S. Pruyt en mr. M.G. Rood zal er op zaterdag 19 oktober een bijeenkomst worden gehouden voor medici en juristen over het onderwerp, *abotus provocatus*.

Tsjechoslowakije

Naar aanleiding van de Russische interventie in Tsjechoslowakije, heeft het hoofdbestuur de volgende verklaring uitgegeven, die in vrijwel alle dagbladen van Nederland werd opgenomen:

"Het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond spreekt zijn grote onsteltenis uit over de gewapende inmenging van buitenlandse troepen in de binnenlandse aangelegenheden van Tsjechoslowakije.. Deze inmenging is in strijd met het Handvest van de Verenigde Naties en de erkende normen van het internationale recht. Het is bovendien, na de gebeurtenissen in Tsjechoslowakije in 1948 en in Hongarije 1956 ook van de zijde van de landen van het Warschau-Pact opnieuw een inbreuk op het recht van ieder volk om over zijn eigen lot te beschikken. Dit optreden vermindert wederom voor lange tijd de hoop van velen op een geleidelijke verbetering van de internationale betrekkingen. Het bewijst helaas andermaal, dat ondanks het streven naar liberalisatie binnen de communistische wereld, zelfs de minimale eisen van persoonlijke vrijheid, die ten grondslag liggen aan elke verbetering van de menselijke samenleving daar nog steeds niet worden erkend!"

H.V. kalender 1969

Een prettige taak, aankondiging te kunnen doen van het verschijnen van de nieuwe kalender van het Humanistisch Verbond. "Nieuw", niet alleen in dien zin, dat hij betrekking heeft op een jaar, dat nog voor ons ligt, maar veeleer, omdat de uitvoering totaal afwijkt van de vorm, waarin hij de laatste jaren verscheen.

De ontwerper de heer L. Frank en de drukker (drij Storm in Utrecht) zijn erin geslaagd een zeer smakelijk uitziend geheel tot stand te brengen, waaraan het gebruik van diverse fraaie kleuren niet vreemd is. In de illustraties heeft de ontwerper het leven van de mens en zijn kontakten met de wereld gesymboliseerd, terwijl de heren D.H. Prins en P. Krug gezorgd hebben voor teksten en citaten, die stof tot overdenken geven.

Verkrijgbaar bij het Centraal Buro van het Humanistisch Verbond, postbus 114, Utrecht, bij voorkeur door storting of overschrijving van f 4,65 op giro 30.49.60 t.n.v. Hum. Verbond, Utrecht.

De Nederlandse Vereniging voor Maatschappelijk Werk
"Humanitas"

Enquête onder bejaarden

Het Vrije Volk van 9 augustus schreef, dat de afdeling Apeldoorn van Humanitas binnenkort een enquête zal houden onder een groep bejaarden

"teneinde een indruk te krijgen van de behoeften die er bestaan onder de geënquêteerden ten aanzien van contacten, het houden van bijeenkomsten en het ontvangen van dienstverlening op allerlei gebied.

Zoals bekend, is enkele maanden geleden een nieuw bestuur gevormd van de afdeling Apeldoorn van Humanitas om het werk, dat Humanitas op maatschappelijk terrein verricht, opnieuw te activeren. Door allerlei omstandigheden werden de laatste jaren weinig activiteiten ontplooid, hoewel toch velen in deze gemeente behoefte hebben aan een vereniging, die zich op maatschappelijk gebied beweegt en op humanistische grondslag is opgebouwd.

Het nieuwe bestuur gaat zich thans in eerste instantie volledig richten op het open bejaardenwerk. Het resultaat van de enquête zal uitwijzen op welke wijze bejaarden terzijde gestaan willen worden. Vele bejaarden wensen hun zelfstandigheid te behouden en zijn nog niet toe aan verzorging in een bejaardentehuis. Wel is gebleken, dat velen van deze bejaarden bij het handhaven van hun zelfstandigheid steun behoeven van een vereniging, die zich beweegt op het terrein van maatschappelijk werk, zoals Humanitas.

Het ligt in de bedoeling om een bezoeken dienst in te stellen voor de bejaarden, die daarvan gebruik wensen te maken en om vrijwilligers in te schakelen voor het verlenen van kleine diensten aan alleenwonende bejaarden, zoals boodschappen doen, vervoer voor bezoek aan bijeenkomsten e.d."

Kindercrêche in Delfzijl

"Humanitas Delfzijl heeft het initiatief genomen tot het instellen van een kindercrêche. Een kindercrêche waar kinderen van ruim één jaar tot ongeveer vier jaar onder goede leiding kunnen verblijven, terwijl de moeders van de kinderen in die tijd andere dingen kunnen doen, bijvoorbeeld boodschappen doen, naar de kapper gaan, bezoek brengen aan kennissen, familieleden, zieken of bejaarde personen.

Om de behoefte aan zo'n kindercrêche te bepalen is ze voorlopig één ochtend per week open, namelijk woensdag van 9 tot half twaalf. De kosten zijn voor het eerste kind 50 cent en voor het tweede kind 25 cent, enz. De kinderen moeten gebracht en gehaald worden.

"Het kan zeer plezierig zijn als de moeders eens even helemaal vrij kunnen zijn", aldus de werkcommissie. "Het kan voor de peuters heel plezierig zijn iets met andere kinderen gezamenlijk te doen. De kleintjes leren zich aanpassen en in grotere ruimte te leven. Ze horen en zien andere kinderen in groepsverband. Het kan voor veel kinderen een feestdag worden".

Hoofdprijs loterij

"De hoofdprijs van f 30.000,- van de verloting van Humanitas - de bekende vereniging voor maatschappelijk werk, sociale hulpverlening, bejaardenwerk, kinderbescherming, reclassering, gezinsverzorging, kindervakantiekampen, enz. enz. - blijkt te zijn gevallen op een lot, dat door een leerling van de Ir. T.J. Bronsschool te Appingedam werd verkocht aan de heer J. Wezeman te Weiwerd. Voor de gelukkige winnaar een mooi appeltje voor de dorst, nu hij binnenkort in de huwelijksboot hoopt te stappen".

Uit De nieuwe Damster van 23 augustus.

HUMANISTISCH VORMINGSONDERWIJS

Intrede

De Nieuwe Apeldoornse Courant van 24 augustus heeft een lang artikel gewijd aan de intrede van het Humanistisch Vormingsonderwijs (via de Mammoetwet) in het Nederlandse schoolleven. Het artikel geeft uitgebreide informatie en wil een beeld geven van de wijze waarop men deze vormingslessen inkleden zal. Uit de inleiding nemen wij over:

"Dat de kerk zich ook buiten de kerkmuren beweegt is in Nederland altijd een vanzelfsprekende zaak geweest. In ziekenhuis en gevangenis zijn dominee en pastoor altijd welkom geweest, want wie zijn meer dan zij aangewezen om de eenzame te troosten, de naar lichaam en ziel gebrokenen bij te staan, de zieleenood te lenigen. En ook in het leger en op de schepen zijn predikant en aalmoezenier altijd aanwezig geweest om de jongens en mannen die, dienstplichtig of vrijwillig, hun vaderland dienden de geestelijke verzorging, begeleiding te geven die zij ook in de burgermaatschappij zouden hebben ervaren. En niet anders was en is het op de scholen: de onderwijswetgeving is er altijd van uitgegaan dat ook op de scholen van rijks- of gemeentewege gelegenheid geboden moest worden voor 't volgen van godsdienstonderwijs.

De laatste jaren is daar een partner bijgekomen: de humanistische geestelijke verzorging, zowel in het leger als in de gevangnissen. Dat heeft wel wat strubbelingen gegeven - we hoeven dat niet te verbloemen. Niet iedere legerpredikant heeft in de humanistische geestelijke verzorger direct zijn collega willen zien en de woorden "stenen voor brood" zijn daarbij wel eens gevallen. Dat is begrijpelijk want de kerk voert (terecht) de pretentie dat zij een boodschap heeft voor alle mensen - maar zij kan er niet blind voor zijn dat niet alle mensen die boodschap willen accepteren. Dat mensen hun levenswaarden buiten God en bijbel om willen zoeken. En .. bij dat zoeken al evenzeer hulp en steun nodig hebben van geestelijke verzorgers. Omgekeerd hebben de geestelijke verzorgers ook wel eens de indruk gewekt van "wie niet bij een kerk aangesloten wil zijn hoort dus bij ons" - en ook dat is een misvatting! Die ontwikkeling naar geestelijke vorming en verzorging ook buiten de kerken heeft nu ook haar intrede gedaan in het onderwijs. De Mammoetwet heeft niet alleen de mogelijkheid van godsdienstonderwijs op openbare scholen gecontinueerd, maar ook de deur geopend voor vormingsonderwijs door "genootschappen op geestelijke grondslag". Daarmee doet het humanistisch vormingsonderwijs nu ook officieel zijn intrede op de scholen voor voortgezet onderwijs - tot dusverre was dat nog maar heel incidenteel (en ongesubsidieerd) het geval op een gering aantal scholen".

Wat is vormingsonderwijs nu eigenlijk?

Het Vrije Volk van 27 augustus publiceerde een artikel, geschreven door de secretaresse van de gemeenschap Apeldoorn, mevrouw C.C. van Reekum, als antwoord op de vraag door het blad aan haar gesteld: "wat is nu eigenlijk humanistisch vormingsonderwijs en waarom werd dit ingesteld?" Wij nemen het laatste deel van het artikel over:

"Het humanistisch vormingsonderwijs is niet algemeen, omdat het met name wordt geïnspireerd door de gedachte van menselijke zelfbestemming in verbondenheid, zoals die vooral in de humanistische levensovertuiging tot

uitdrukking komt. Het is open onderwijs omdat het vanuit deze gedachte zo zal worden gegeven dat het de confrontatie ook met andere levensovertuigingen dan de humanistische zal omvatten, zulks met het doel de neiging tot persoonlijke, zelfstandige keuze en stellingname van de leerlingen te wekken. Daarom kunnen leerlingen van verschillende herkomst dit onderwijs volgen. Het humanistisch vormingswerk wordt georganiseerd door het Centrum voor Humanistische Vorming, dat geheel afhankelijk is van vrijwillige bijdragen. Secretaresse van de werkgroep voor h.v.o. te Apeldoorn is mevrouw A.M.G. le Sueur-Cramer, Wildernislaan 53, Apeldoorn".

STUDENTENVERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG
"SOCRATES"

Persverklaring

Aan de "Drupelsteen", het officieel orgaan van "Socrates", ontlene wij de volgende persverklaring:

"Leiden, 21 augustus 1968.

De studentenvereniging op humanistische grondslag Socrates neemt met verontwaardiging kennis van de bezetting van Tsjechoslowakije door troepen van het Warschau-pact.

Zij constateert dat het autoritaire communisme, zoals zich dat in de Sowjet-Unie en de andere bezettende mogendheden manifesteert, het recht op een vrije ontplooiing van het Tsjecho-slowaakse volk naar een door haar gekozen vorm van het socialisme met voeten treedt.

Zij keurt deze houding pertinent af en verklaart zich solidair met de bevolking van het land.

namens de vereniging

l. jonker

h.t. praeses. "

HUMANISTISCH THUISFRONT

Buitenkerkelijk sjoelbakken

Het gebeurt niet vaak dat een televisie-uitzending van het Humanistisch Verbond een zò goede pers te beurt valt, als het geval was met de uitzending over de militaire tehuizen. Het Parool van 17 september schreef:

"In een stortvloed van tv-programma's is dat over het Humanistisch Thuisfront ons gisteravond nog het meest van allemaal bijgebleven. Twintig jaar lang doet het Humanistisch Verbond nu in militaire tehuizen en dat is niet altijd even gemakkelijk gegaan. Juist van kerkelijke zijde was er nogal wat bezwaar tegen het ongelovige pottenbakken en sjoelbakken (zonder avondsluiting) dat in de humanistische onderkomens verricht werd. Maar na twintig jaar is het ten minste zover dat, zoals gisteravond een humanistisch raadsman naast een dominee en een aalmoezenier op het scherm verschijnt en dat ze blij zijn met elkaar. Ten minste, dat zeiden ze.

Erg veel humanistische tehuizen zijn er nog niet: vier in Nederland en één in Duitsland, tegen 53 protestantse en 49 katholieke in Nederland en voor beide groeperingen zeven in Duitsland. Een sympathiek, instructief filmpje van het H.V."

Twintig jaar

Naar aanleiding van het twintigjarig bestaan van de "Stichting Humanistisch Thuisfront" en de "Stichting Militaire Tehuizen van het Humanistisch Verbond" werd een overzichtelijke folder samengesteld. Het jaartal 1948 betekende het begin ("er was een begin, maar de weg naar gelijkberechtiging zou lang zijn"), toen op 14 oktober

"vooraanstaande personen uit levensbeschouwelijke, politieke, maatschappelijke en militaire kringen bijeenkwamen op de Eikenhoeve, dicht bij de Paasheuvel in Vierhouten. Samen wilden zij een einde maken aan een discriminatie in de geestelijke verzorging van militairen. De discriminatie jegens de buitenkerkelijken, voor wie geen geestelijk tehuis was binnen de strijdkrachten. De Stichting Humanistisch Thuisfront en de Stichting Militaire Tehuizen van het Humanistisch Thuisfront werden opgericht".

In 1951 richtte de Stichting Militaire Tehuizen te Amersfoort

"in de Amersfoortse Academie voor Beeldende Kunsten een ruimte in tot een ontmoetingspunt voor militairen. Een ontmoetingspunt met nieuwe vormen, want aan de Utrechtsestraat en later in "in 't Adlerhuis", konden militairen na hun diensturen creatief zijn: pottenbakken, boetseren, gitaar- en vioolbouw, emailleren, enz. Wat het Humanistisch Thuisfront op eigen kracht buiten de diensturen tot stand bracht, werd door de Dienst Welzijnszorg van de Strijdkrachten al kort daarna daarna in kazernes en legerplaatsen overgenomen. Een officiële erkenning van technische hobby's en bekwaamheid".

In 1952 vond de opening van het Coornherthuis plaats, waar militairen die daartoe van hun meerderen toestemming kregen, tijdens hun diensttijd drie dagen konden deelnemen aan discussie-bijeenkomsten.

"Steeds meer militairen zochten en vonden de weg naar ons Vormingscentrum. Binnen de strijdkrachten was voor hen nog geen echt onderdak, want de geestelijke verzorging van de buitenkerkelijke enkeling of groep moest nog steeds buiten de kazernes en legerplaatsen geschieden".

De folder noemt dan nog enkele belangrijke data uit de 20-jarige geschiedenis (o.a. het verschijnen van het tijdschrift "Ego" in 1962) en besluit met het noemen van de jaren 1964 en 1967.

"In 1964 deden de eerste humanistische raadsleden hun intrede in de kazernes en legerplaatsen, met een proefperiode van drie jaar.

1967 De Humanistische Geestelijke verzorging krijgt zijn definitieve vorm, op het ogenblik zijn er 4.500 deelnemers en 8 raadslieden.

De strijd om erkenning was met succes bekroond, de gelijkberechting was verkregen".

De folder is verlucht met foto's van de vijf militaire tehuizen. Ingesloten is een giro-formulier, via hetwelk men een bijdrage kan storten.

VAN ALLE KANTEN

President VS moet lid van kerk zijn

Iemand, die geen lid is van een kerk, is niet geschikt om president van de Verenigde Staten te worden. Zo heeft, aldus de Rotterdammer van 13 augustus,

"de republikeinse kandidaat voor het presidentschap Richard Nixon verklaard op een vraag van "Humanist Magazine", het orgaan van het Amerikaanse Humanistische Verbond.

Nelson Rockefeller is daarentegen van mening, dat een Amerikaanse president "niet persé tot een officieel geloof behoeft te behoren".

Senator Eugene McCarthy, die kans maakt op de democratische kandidatuur zei, dat zijns inziens de burgers het recht hebben, een kandidaat te vragen, of zijn godsdienstige opvattingen van invloed zouden kunnen zijn op zijn politieke beslissingen. Overigens geloofde hij ook, dat het geloof geen criterium voor de geschiktheid voor het presidentschap mag zijn.

In de Amerikaanse grondwet is vastgelegd, dat kerkelijk lidmaatschap geen rol mag spelen bij het staan naar een openbaar ambt. McCarthy wil, dat hieraan toegevoegd wordt, dat ook ongelovigheid geen verhindering mag zijn."

Onderzoek naar ongelooft

Het Parool van 17 september deelde mee:

"Prof.dr. A. Mertens, rector-magnificus van de Nijmeegse Universiteit, heeft gisteren in zijn jaarrede aangekondigd dat aan deze instelling een speciale studie zal worden gemaakt van "het hedendaagse ongelooft in Nederland". Deze zal worden opgezet door theologen, filosofen, historici, sociologen, psychologen en neerlandici, aldus prof. Mertens".

Enquête Alexanderpolder

Uit een enquête gehouden in de Prins Alexanderpolder blijkt dat de overgrote meerderheid van de bewoners zich in dat nieuwe stadsdeel van Rotterdam thuis voelt. Van de uitgezette formulieren, zo bericht de Nieuwe Rotterdamse Courant van 10 september is 54 % goed ingevuld teruggekomen.

"Bij de beoordeling van de cijfers die we hier geven dient men dit percentage in het oog te houden.

Elf procent van de deelnemers aan de enquête is alleenstaand, waarvan 10 pct. vrouwen. Bijna de helft is protestant, 18 pct. is rooms-katholiek, 3 pct. humanist en 26 pct. zonder godsdienst.

Op de vraag: voelt u zich thuis in Alexanderpolder? reageerde 87 pct. met een volmondig ja. Ook het onderling contact van de flatbewoners werd door de meesten voldoende geacht.

De bereidheid om mee te werken aan activiteiten in de wijk is gering: slechts 15 pct. van de deelnemers wil zich inzetten. Toch is de behoefte aan hulp vrij groot: 14 pct. van de geënquêteerden verlangt naar hulp in opvoedings- en huwelijksmoeilijkheden, 15 $\frac{1}{2}$ pct. om een autodienst voor noodgevallen en 10 pct. zoekt een contactpersoon bij levensproblemen.

Opvallend eenstemmig bleken ouderen en jongeren te denken over de opzet van het open jeugdwerk in de wijk: 67 pct. vond dat dit door ouderen en jeugdigen tezamen moet worden gedaan".

Nieuwe omroep

De Drentsche en Asser Courant van 4 september berichtte dat een

"groep leden van de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt een nieuwe omroepvereniging opgericht hebben.

De Gereformeerde Omroepvereniging (G.O.V.) is bedoeld als tegenhanger van de N.C.R.V., die volgens de stichters van de omroep te veel sex en andere kwalijke zaken in haar programma's doet.

De G.O.V. wil, gebruik makend van artikel 19 van de Omroepwet, machtiging vragen om culturele en godsdienstige programma's voor radio en t.v. te verzorgen. Via artikel 19 hebben ondermeer ook het Humanistisch Verbond en de Bond zonder Naam zendtijd gekregen.

De oprichting van de G.O.V. werd aangekondigd in het Nederlands Dagblad, dat wordt geleid door het Tweede-Kamerlid P. Jongeling.

Hij staat zeer sympathiek tegenover de nieuwe omroep.

Een samenwerking met de Evangelische Omroep, wier leden zich ook niet bij de N.C.R.V. thuisvoelen, acht hij niet mogelijk, omdat deze vereniging te breed geöriënteerd is!"

Jubileumdag voor Alkmaar

Op 15 september herdacht de gemeenschap Alkmaar van het Humanistisch Verbond zijn 20-jarig bestaan. De Alkmaarsche Courant van 11 september vertelde wat er die dag zoal gebeuren zou:

"Zondag 15 september 1968 herdenkt het Humanistisch Verbond te Alkmaar e.o. zijn 20-jarig bestaan op feestelijke wijze op de familie-dag van het gewest Noord-Holland in de "Zwarte Schuur" van de Volkshogeschool te Bergen.

De heer P.N. Kruyswijk van het Humanistisch Verbond zal een korte inleiding houden over: "Toekomst is met anderen", terwijl ds. P. Jansen, Ned. Herv. predikant te Wormerveer en mej. drs. A. Kooke, docente aan de Volkshogeschool te Bergen, eveneens hun gedachten over dit onderwerp zullen vertolken".

Hou discussie met Rusland gaande

Dat schreef het Utrechtsch Nieuwsblad van 29 augustus over een protestbijeenkomst van de gemeenschap Utrecht naar aanleiding van de Russische interventie in Tsjechoslowakije. De bijeenkomst vond plaats in het Erasmushuis op 28 augustus. Wij citeren uit het verslag:

"Natuurlijk moeten wij een ernstig protest laten horen. Maar wij mogen ons niet van Rusland afwenden. De contacten die er zijn moeten gehandhaafd en versterkt worden. De grootste bondgenoot van het orthodoxe communisme is het isolement. Wij moeten de Russen dat isolement niet gunnen.

In deze geest sprak woensdagavond mr.dr. H.J. Roethof, tweede voorzitter van het Humanistisch Verbond tijdens een protestbijeenkomst van de gemeenschap Utrecht in het Erasmushuis tegen de Russische interventie in Tsjechoslowakije.

Volgens de heer Roethof is het voornaamste wapen dat op het ogenblik gebruikt kan worden het argument. Hij was van oordeel dat Rusland in Tsjechoslowakije niet in de eerste plaats uit strategische, maar uit ideologische overwegingen heeft ingegrepen. Moskou was bang voor het Praagse experiment van groeps- en fractievorming binnen de communistische partij. De stellingen over vrijheid en over de dienende taak van de partij, die aan de orde zouden komen op het partijcongres in september, zinden Moskou in het geheel niet.

De student in de geologie L. van Meurs, die in Praag de Russische invasie meemaakte, was de eerste spreker in deze vergadering. Hij voorzag zelfgemaakte dia's van commentaar. Hij zei dat de deelnemers aan het geologisch congres na overleg met ambassadeur Jongejans hadden besloten Tsjechoslowakije te verlaten. "Het was een beslissing die wij niet van harte namen. We hadden het gevoel, dat wij de Tsjechen in de steek lieten. Maar het meest verpletterende was voor mij het bericht, dat Nederland niets beters had weten te bedenken dan twee minuten stilte".

INTERNATIONAAL NIEUWS

Gesprek met prof. Lucien de Coninck

In het Parool van 17 augustus stond een interview met prof.dr. Lucien de Coninck, de voorzitter van het Humanistisch Verbond in België en hoogleraar in de biologie aan de Rijksuniversiteit te Gent. Wij ontlene daaraan:

"In Vlaanderen zijn de ongelovigen voortdurend verplicht een strijdpositie tegen de rooms-katholieke kerk in te nemen. Vooral in de kleinere plattelandsgemeenten wordt vaak het leven van een winkelier, een gemeente-ambtenaar of een arts die niet naar de kerk gaat onmogelijk gemaakt. Een vriend van me, een arts, wilde een praktijk beginnen in een gemeente met ongeveer 7000 inwoners niet ver van Gent. In een tijdvak van één jaar kwamen er in totaal drie patiënten op zijn spreekuur en daarvan waren dan nog twee noodgevallen. Hij werd dus gedwongen zijn praktijk op te geven en dat was enkel en alleen omdat hij niet naar de kerk ging.

In praktisch alle Vlaamse plattelandsgemeenten vormen de katholieken in de gemeenteraad een meerderheid. Het gevolg hiervan is, dat de gemeentelijke scholen weinig verschillen van de rooms-katholieke vrije scholen. In alle schoollokalen hangt een kruis. Het hoort er eigenlijk bij net zoals het portret van de koning en de koningin.

Maar het is niet alleen op het Vlaamse platteland dat men discriminatie ten aanzien van ongelovigen aantreft. Iedereen, gelovig of niet, is verplicht om voor een Belgische rechtbank de eed te zweren die eindigt met de woorden: zo helpe mij God. Een belofte zoals u die in Nederland kent, bestaat hier niet. Wie de eed weigert kan een behoorlijke straf oplopen wegens belediging van de rechtbank.

Hoewel misschien net de helft van de Belgische bevolking gelovig is, laat zeker 90 % zijn kinderen dopen. De voornaamste oorzaak hiervan is dat 80 à 90 % van de Belgische ziekenverzorging in rooms-katholieke handen is. En een vrouw die in een katholiek ziekenhuis van een kind bevallen is (in België geschieden bijna alle bevallingen in ziekenhuizen of kraamklinieken) voelt zich bijna altijd moreel verplicht om het kind dan ook maar te laten dopen, wat dan gebeurt uiteraard als moeder en kind nog in het ziekenhuis zijn.

Sinds een jaar of tien verzorgen wij eens in de veertien dagen een half uur zendtijd voor de televisie en voor de radio hebben wij elke week twintig minuten. Het is trouwens gebleken dat onze kijkdichtheid twee maal zo groot is als die van de rooms-katholieke uitzendingen.

Niet-godsdienstige geestelijke verzorging in het leger zoals u die in Nederland wel kent, bestaat in België echter niet. Volgens de legerautoriteiten zijn er praktisch geen ongelovige soldaten. Dit komt omdat iedere soldaat ook al is hij ongelovig als gelovige wordt ingeschreven, omdat hij is gedoopt en dat betekent in dit land dus bijna altijd als rooms-katholiek. Om dezelfde redenen wilden ze ons indertijd ook beletten om in de gevangenis geestelijke verzorging te geven. Toen wij echter handenwrijvend opmerkten dat het wel zeer voor onze levenshouding pleitte dat er in België geen ongelovige misdadigers waren, moesten ze ons wel toelaten. Toch bestaat er ook hier nog steeds discriminatie vergeleken met de rooms-katholieke aalmoezeniers omdat wij pas kunnen optreden op uitdrukkelijk verzoek van de gevangenen zelf, terwijl zij vrij zijn om zelf contact te zoeken met de gevangenen.

Strijdbaarder

Vergeleken met de Nederlandse humanisten zijn wij in België, geloof ik, veel minder op de filosofische dan wel op de sociale problematiek gericht. Wij moeten hier ook veel strijdbaarder zijn tegen het rooms-katholieke despotisme dan bij u in Nederland. Wij hebben hier niet alleen een culturele maar ook een maatschappelijke achterstand op Nederland. Daarom moeten wij harder vechten. We zijn hier veel meer sociaal militant".

Gesprek met Erich Fromm

Vrije Geluiden, het omroepblad van de VPRO, van 31 augustus schreef naar aanleiding van een radioprogramma het een en ander over een gesprek met Erich Fromm; wij citeren hieruit:

"Gevraagd naar zijn eigen godsdienstige levenshouding, herhaalt Fromm wat hij een paar jaar geleden tegen enkele Jezuiteten zei: "Ik ben een marxistische atheïst, maar één die naar beste weten probeert Gods wil te doen, niet zozeer omdat het Gods wil is, maar in praktische zin: ik probeer mijn vijanden lief te hebben, rechtvaardigheid te stichten, enz." Hij vervolgt: "Ik geloof, dat zich vandaag in feite 'n volstrekt nieuwe beweging in het humanisme aandient; je vindt er katholieken, protestanten en marxisten onder, die meer overeenkomsten dan verschillen hebben, n.l. in hun bezorgdheid om de mens". Dr. Erich Fromm, die in 1900 werd geboren, in Duitsland studeerde en daar tot de tweede generatie van psycho-analytici behoorde was indertijd een fel marxist. Zijn recente (zeer omvangrijke) boekenproductie typeert hem als een religieus en socialistisch humanist, die grote nadruk legt op de zelfstandigheid en de creativiteit van de mens. Fromms boeken zijn over de gehele wereld vertaald en ook in Nederland is hij een veel gelezen auteur. In de serie "Bijleveld-paperbacks" (van uitgeverij Bijleveld te Utrecht) verschenen o.m. "De zelfstandige mens", Fromms poging om een humanistische ethiek op te zetten en zijn "De angst voor vrijheid", een analyse van het autoritaire mensbeeld. Maar naast psychologie, politiek en sociologie treft men in zijn geschriften ook oude rabbijnale wijsheid aan, zoals in zijn recente antwoord aan de God-is-dood-theologen".